

Τίτλος Μαθήματος (AY2):

«Από το Αρχαίο Θέατρο στο Σύγχρονο Δράμα: Σκηνικές Προσεγγίσεις»

«From Ancient Hellenic Theatre to Modern Drama: Stage Approaches»

Υποχρεωτικό: Πιστωτικές μονάδες (ECTS): 9**Υπεύθυνη Μαθήματος - 1^η Διδάσκουσα****Αικατερίνη Διαμαντάκου**, Καθηγήτρια, ΤΘΣ, ΕΚΠΑΒιογραφικό Σημείωμα: https://www.theatre.uoa.gr/anthropino_dynamiko/meli_dep/diamantakoy_aikaterini_kaiti/Επικοινωνία: diamcat@theatre.uoa.gr**2^{ος} Διδάσκων****Τηλέμαχος Μουδατσάκης**, Ομότιμος Καθηγητής, ΠΤΔΕ, Πανεπιστημίου Κρήτης, Σκηνοθέτης.Βιογραφικό Σημείωμα: https://ts.uop.gr/images/files/Moudatsakis_Tilemaxos_cv_gr.pdfΕπικοινωνία: tmoudatsakis@edc.uoc.gr**3^{ος} Διδάσκων****Παναγιώτης Τζαμαργιάς**, ΕΕΠ, ΠΤΔΕ, ΕΚΠΑ, Σκηνοθέτης.Βιογραφικό Σημείωμα: <http://www.primedu.uoa.gr/panagiioths-tzamargias.html>Επικοινωνία: ptzamar@primedu.uoa.gr**4^{ος} Διδάσκων****Σίμος Παπαδόπουλος**, Αναπληρωτής Καθηγητής, ΠΤΔΕ, ΔΠΘΒιογραφικό Σημείωμα: <https://eled.duth.gr/author/sypapado/>Επικοινωνία: sypapado@eled.duth.gr**A. ΠΡΩΤΟ ΕΞΑΜΗΝΟ****1. ΓΕΝΙΚΑ**

ΣΧΟΛΗ	ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ		
ΤΜΗΜΑ/ΠΜΣ	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ/ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ: ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ (EDUCATION SCIENCES: THEATRE PEDAGOGY)		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΜΣ - ΕΠΙΠΕΔΟ 7		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΕ1	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	1 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	«Από το Αρχαίο Θέατρο στο Σύγχρονο Δράμα: Σκηνικές Προσεγγίσεις» «From Ancient Hellenic Theatre to Modern Drama: Stage Approaches»		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		3	9
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Μάθημα ειδικού γνωστικού υποβάθρου		

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.duth.gr/courses/

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι συμμετέχοντες θα μπορούν/είναι σε θέση να:

- να έχουν αποκτήσει θεατρική παιδεία με την επισκόπηση της ιστορικής διαδρομής του θεάτρου και της εξελικτικής πορείας της ελληνικής και παγκόσμιας δραματουργίας.
- να έχουν αποκτήσει θεατρολογικές γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν στο αρχαίο δράμα και την ελληνική και παγκόσμια δραματουργία.
- να κατανοήσουν τη Δραματική Μυθολογία.
- να κατανοήσουν το 'τραγικό' και τη λειτουργία του στην αρχαία τραγωδία.
- να κατανοούν τη δομή του αρχαίου δράματος (Αισχύλος, Ευριπίδης, Σοφοκλής, Αριστοφάνης, Μένανδρος), του ευρωπαϊκού και παγκόσμιου θεάτρου (Μολιέρος, Σαίξπηρ, Ίψεν, Τσέχωφ, Στρίντμπεργκ, Πιραντέλλο, Λόρκα, Μπρεχτ, Ο' Νηλ, Ουίλιαμς, Άλμπι, Ιονέσκο, Μπέκετ, Πίντερ), του ελληνικού θεάτρου (κρητο-επτανησιακό θέατρο, κωμειδύλλιο, αστικό δράμα, μεταπολεμικό θέατρο, σύγχρονες τάσεις).
- να μπαίνουν σε θεατρικό ρόλο χρησιμοποιώντας τα εκφραστικά τους μέσα (σώμα, φωνή, λόγο) για τη σκηνική απόδοση αποσπασμάτων των παραπάνω θεατρικών θεματικών πεδίων.
- να κατανοούν και να εξοικειωθούν με σκηνοθετικές απόψεις στο σύγχρονο θέατρο (Στανισλάβσκι, Μπρεχτ, Γκροτόφσκι, Χρηστομάνος, Πολίτης, Ροντήρης, Κουν) και τις σύγχρονες τάσεις στη θεατρική έρευνα.
- να κατανοούν ένα κατά το δυνατόν αντιπροσωπευτικό corpus θεμάτων, εννοιών και αξιών, που οι αυτοί/ές θα μπορέσουν δυνάμει να αξιοποιούν συμπληρωματικά και συγκριτικά κατά την εκπαιδευτική πράξη είτε για τη διδασκαλία κειμένων της αρχαίας ελληνικής γραμματείας είτε για τον εμπλουτισμό των εργαλείων και των επιλογών τους στο πλαίσιο της θεατρικής αγωγής. Για τους μη παροικούντες τον χώρο της εκπαίδευσης, το μάθημα στοχεύει σε μια ευσύνοπτη εποπτεία του αρχαίου θεατρικού και δραματικού χάρτη, η οποία μπορεί να αξιοποιείται και να προσαρμόζεται σε συναφείς γνωστικές περιοχές και μαθησιακά ενδιαφέροντα.
- να κατανοούν την έννοια και τους κώδικες του θεάτρου μέσα από τις σχετικές θεωρίες για το θέατρο.
- να αντιλαμβάνονται μέσω γνωστικών- στοχαστικών ερεθισμάτων τους δυνατούς τρόπους διαχείρισης της έμφυλης ταυτότητας και ετερότητας στο 'εκεί και τότε' του αρχαίου δράματος αλλά και στο 'εδώ και τώρα' της σύγχρονης καλλιτεχνικής και εκπαιδευτικής χρήσης του.
- να επιλέγουν, να σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν δράσεις από τη φιλάνθρωπη / φιλόστοργη στάση προς τον 'άλλον' μέσα από έργα της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας και της ελληνικής και παγκόσμιας δραματουργίας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

- Κατανόηση, σύγκριση και αξιολόγηση επιστημονικών δεδομένων που συνδέονται με όλες τις συνιστώσες της εκπαίδευσης
- Κατανόηση, ανάλυση, στάθμιση και διαχείριση με κριτικό τρόπο των πολλαπλών παραγόντων που διαμορφώνουν την εκπαιδευτική πραγματικότητα
- Επιλογή και εφαρμογή μεθοδολογιών και εκπαιδευτικών πρακτικών, με στόχο τη γνωστική, κοινωνική, πολιτιστική και συναισθηματική ανάπτυξη των μαθητών
- Σχεδίαση, εφαρμογή και αξιολόγηση καινοτόμων εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε τυπικά και άτυπα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα
- Αναγνώριση των κρίσιμων χαρακτηριστικών της επαγγελματικής ταυτότητας του εκπαιδευτικού και ανάπτυξη της μέσα από διαδικασίες κριτικής διερεύνησης και αναστοχασμού της διδακτικής πρακτικής

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι:

α. να αναπτύξει τη θεατρική παιδεία των φοιτητών-τριών με την επισκόπηση της ιστορικής διαδρομής του θεάτρου και της εξελικτικής πορείας της ελληνικής και παγκόσμιας δραματουργίας.

β. να εμβαθύνει στον Μύθο, ως θεμέλιο και αφετηρία στη δημιουργία του αρχαίου δράματος.

γ. να επισημάνει και να εντοπίσει θεατρικά έργα που υπάρχουν στην παγκόσμια δραματουργία από την εποχή του αρχαιοελληνικού δράματος, μέχρι τη σύγχρονη εποχή του μεταδραματικού και μεταμοντέρνου θεάτρου.

δ. να προσφέρει θεατρολογικές γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν στο αρχαίο δράμα και την ελληνική και παγκόσμια δραματουργία.

ε. να προσφέρει μια συνοπτική εισαγωγή καταρχάς στο αρχαίο θέατρο και την πολιτιστική θέση και λειτουργία του στην αρχαία ελληνική κοινωνία του 5ου αι. π.Χ. και, ακολούθως, στη σωζόμενη αρχαία δραματουργία και στα βασικά θεματικά, εννοιολογικά και αξιακά ζητήματα που τη συνέχουν επί του συνόλου και στα επιμέρους δείγματά της. Ακολουθώντας μια κατά το δυνατόν χρονολογική εξελικτική διαδοχή, που αρχίζει με τον Αισχύλο, συνεχίζει με τον Σοφοκλή και τον επί μακρόν σύγχρονό του Ευριπίδη και καταλήγει στον κωμικό Αριστοφάνη, που διασυνδέει την κλασική περίοδο του 5ου αι. π.Χ. με τη μετακλασική του 4ου αι. π.Χ., το σεμινάριο χαρτογραφεί τα θεματικά περιεχόμενα, τα εννοιολογικά ζητήματα και τα αξιακά διλήμματα που τροφοδοτούν την αρχαία δραματουργία και με την πραγμάτευση των οποίων αυτή με τη σειρά της τροφοδοτεί, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, την πολιτειακή σκέψη και τον κοινωνικό προβληματισμό της παγκόσμιας ανθρωπότητας.

στ. να αναδείξει τη συμβολή του αρχαίου θεάτρου (Αισχύλος, Ευριπίδης, Σοφοκλής, Αριστοφάνης, Μένανδρος) στον ελληνικό πολιτισμό.

ζ. να επικεντρώσει στην ποσοτική και ποιοτική παρουσία και λειτουργία του γυναικείου στοιχείου στην αρχαία τραγική και κωμική δραματουργία, είτε πρόκειται για ομιλούντες γυναικείους ρόλους είτε για βωβές γυναικείες παρουσίες είτε για γυναικείους Χορούς είτε (και) για θέματα που αφορούν κατά πρώτον τον αρχαίο γυναικείο πληθυσμό. Η διερεύνηση της αναπαράστασης της 'δραματικής' γυναίκας γίνεται σε συνάρτηση με την κοινωνικοπολιτική θέση και λειτουργία της

‘ιστορικής’ γυναίκας αλλά και σε συνάρτηση με τους δυνατούς τρόπους της ‘θεατρικής’ ενσάρκωσής της, στο πλαίσιο ενός ανδροκρατούμενου πολιτικού, κοινωνικού και θεατρικού συστήματος όπως ήταν αυτό της αρχαίας αθηναϊκής κοινωνίας του 5ου αι. π.Χ. Χαρτογραφούνται οι γυναικείοι ρόλοι ανά δραματικό ποιητή και ανά έργο, σχολιάζονται οι έμφυλες αντιπαραθέσεις μεταξύ ανδρικών και γυναικείων ρόλων ή μεταξύ διαφορετικών γυναικείων ρόλων και τίθεται προς συζήτηση και προβληματισμό το σύνθετο θέμα της σύγκλισης ή της απόκλισης ανάμεσα στο πραγματικό και στο μυθοπλαστικό «κοινωνικό φύλο» των αρχαίων γυναικών.

η. να δώσει παραδείγματα από τη φιλόδοξη / φιλόστοργη στάση προς τον ‘άλλον’ μέσα από έργα της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας και της ελληνικής και παγκόσμιας δραματουργίας.

θ. να μελετήσει το ελληνικό θέατρο στη διαχρονία του (από το αρχαίο στο σύγχρονο) προκειμένου να προπέμψει τη δημιουργία ειδικού θεματικού εργαστηρίου.

ι. να μελετήσει θεατρικά έργα από το παγκόσμιο θέατρο σε ειδικά θεματικά εργαστήρια για εξοικείωση με σύγχρονες τάσεις και σκηνοθετικές απόψεις στη θεατρική έρευνα.

Θεματικές Ενότητες

1. Θεωρίες για το θέατρο.
2. Από τη Δραματική Μυθολογία στην Τραγική Ποίηση.
3. Αρχαίο Θέατρο: Τραγωδία Ι (Αισχύλος, Σοφοκλής, Ευριπίδης).
4. Αρχαίο Θέατρο: Τραγωδία ΙΙ (Αισχύλος, Σοφοκλής, Ευριπίδης)
5. Αρχαίο Θέατρο: Κωμωδία (Αριστοφάνης, Μένανδρος).
6. Αρχαίο Θέατρο: Θεματική, εννοιολογική και αξιακή χαρτογράφηση.
7. Θεματικά εργαστήρια Ι: Η παρουσία της γυναίκας στο αρχαίο θέατρο.
8. Θεματικά εργαστήρια ΙΙ: Η έννοια του φιλόδοξου αισθήματος στην αρχαία τραγωδία.
9. Ελληνικό και παγκόσμιο θέατρο Ι.
10. Ελληνικό και παγκόσμιο θέατρο ΙΙ.
11. Ελληνικό και παγκόσμιο θέατρο ΙΙΙ.
12. Ελληνικό και παγκόσμιο θέατρο ΙV.
13. Σύγχρονες τάσεις και σκηνοθετικές απόψεις στη θεατρική έρευνα.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Δια ζώσης, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία και την επικοινωνία με τους φοιτητές. Χρήση εκπαιδευτικής πλατφόρμας (e-class)	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i> <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	39
	Σεμινάρια	8
	Αναζήτηση και μελέτη βιβλιογραφίας / εργογραφίας	48
	Εβδομαδιαίες εργασίες / παρουσιάσεις	13
	Εκπόνηση τελικής εργασίας	42
	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i> Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	Διαμορφωτική, Τελική Αξιολόγηση Η αξιολόγηση του μαθήματος γίνεται: 1. με διαμορφωτική αξιολόγηση, κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, με παράδοση κριτικού σχολιασμού ανά μάθημα παρακολούθησης. 2. με παράδοση γραπτής τελικής εργασίας Κριτήρια αξιολόγησης των εργασιών: α. πρόσφατη βιβλιογραφία β. πρωτοτυπία σχεδιασμού μαθήματος / υλικού γ. δομή, μορφή και ποιότητα περιεχομένου.
--	---

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Bablet, D. (2008, 2009). *Ιστορία σύγχρονης σκηνοθεσίας* (μτφρ. Δ. Κωνσταντινίδης). Θεσσαλονίκη University Studio Press, 2 τόμοι.
2. Brockett, G. O. – Franklin, H. J. (2013, 2017, 2022). *Ιστορία του Θεάτρου* (μτφρ. Μ. Βιτεντζάκης, Α. Γαϊτανά, Ά. Κεχαγιάς). Αθήνα: ΚΟΑΝ, 3 τόμοι.
3. Γραμματάς, Θ. (2012). *Εισαγωγή στην ιστορία και τη θεωρία του θεάτρου*. Αθήνα: Εξάντας.
4. Διαμαντάκου, Κ. (2011). Η γυναικεία παρουσία στο μικρόκοσμο της Αρχαίας Κωμωδίας. Στο Θ. Παππάς – Α. Μαρκαντωνάτος (επιμ.), *Αττική Κωμωδία: Πρόσωπα και προσεγγίσεις* (σσ. 631-671). Αθήνα: Μεταίχμιο,.
5. Dodds, E. R. (1978). *Οι Έλληνες και το παράλογο* (μτφρ. Γ. Γιατρομανωλάκης). Αθήνα: Ινστιτούτο του Βιβλίου Α. Καρδαμίτσα.
6. Fischer-Lichte, E. (2012). *Ιστορία ευρωπαϊκού δράματος και θεάτρου* (μτφρ. Γ. Καλλιφατίδης – Γ. Σαγκριώτης). Αθήνα: Πλέθρον, 2 τόμοι.
7. Gregory, J. (επιμ.) (2010). *Όψεις και θέματα της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας. 31 εισαγωγικά δοκίμια* (μτφρ. Μ. Καίσαρ, Ο. Μπεζαντάκου, Γ. Φιλίππου). Αθήνα, Εκδόσεις Δ. Ν. Παπαδήμα.
8. Hughes, A. (2019). *Η παράσταση της κωμωδίας στην αρχαία Ελλάδα* (μτφρ. Ά. Μαρίνης). Ηράκλειο Κρήτης: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.
9. Jaeger, W. (1968). *Παιδεία. Η μόρφωση του Έλληνα ανθρώπου* [τόμ. Α, Β, Γ], (μτφρ. Γ. Π. Βερροίου). Αθήνα: Παιδεία.
10. Jomaron, J. (2008). *Ιστορία σύγχρονης σκηνοθεσίας, τόμ. Β': 1914-1940* (μτφ. Δ. Κωνσταντινίδης). Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
11. Μουδατσάκης, Τ. (1993). *Η θεατρική σύνταξη. Αρχές οικονομίας της δράσης στην τραγωδία*. Αθήνα: Ινστιτούτο του Βιβλίου Α. Καρδαμίτσα.
12. Μουδατσάκης, Τ. (2023). *Αισχύλου Προμηθεύς Δεσμώτης. Το θυμικό καθεστώς ενός Τιτάνα*. Αθήνα: Ινστιτούτο του Βιβλίου Α. Καρδαμίτσα.
13. Μπακονικόλα-Γεωργοπούλου Χ. (1997). *Το τραγικό, η τραγωδία και ο φιλόσοφος στον εικοστό αιώνα*. Αθήνα: Ινστιτούτο του Βιβλίου Α. Καρδαμίτσα.
14. Μπονάρ, Α. (1985). *Ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός* [τόμ. 1,2,3] (μτφρ. Δ. Θοιβιδόπουλος). Αθήνα: Θεμέλιο.
15. Παπαδόπουλος, Σ. (2021). *Θέατρο στην εκπαίδευση και αρχαία ελληνική σκέψη. Μίμησης τοῦ καλλίστου βίου*. Αθήνα: Παπαζήσης.
16. Puchner, W. (2017). *Greek Theatre between Antiquity and Independence*. Cambridge: Cambridge University Press.
17. Romilly, J. De. (1997). *Αρχαία ελληνική τραγωδία*. (μτφρ. Μ. Καρδαμίτσα - Ψυχογιού), Αθήνα: Ινστιτούτο του Βιβλίου - Α. Καρδαμίτσα.
18. Σκοτεινιώτη, Ε. (2024). *Η θεώρηση του ανθρώπινου βίου στην αρχαία ελληνική τραγωδία*. Αθήνα: Γρηγόρης.

19. Ταμπάκη, Ά. – Σπυριδοπούλου, Μ. – Αλτουβά, Αλ. (2015). *Ιστορία και δραματολογία του ευρωπαϊκού θεάτρου: Από την Αναγέννηση έως και το 18ο αιώνα*. Αθήνα: Ελληνικά ακαδημαϊκά ηλεκτρονικά συγγράμματα και βοηθήματα, (Kallipos <http://hdl.handle.net/11419/2928>).
20. Wiles, D. (2009). *Το αρχαίο ελληνικό δράμα ως παράσταση* (μτφρ. Ελ. Οικονόμου). Αθήνα: ΜΙΕΤ.